

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע | יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" - בית שמש

פרשת ויחי תשפ"ב | גליון תת"פ (שנה י"ט)

משום דאין עושין מצות חבילות.

ותמה עליו: כיון דאחד שייך לחברתה לא שייך בזה הכלל של אין עושין מצות חבילות, ועוד: דחבילות שייך דווקא אם עושה ב' מצוות כאחת, אבל כאן אין הסנדק עושה כלום אלא מניח התינוק על ברכיו, וכי אסור להניח על עצמו תפילין ולהלביש ציצית, א"כ פשיטא שאין שום איסור על הסנדק להיות נמי מוהל.

ובספר אות חיים ושולם מהרה"ק בעל המנחת אליעזר יור"ד סימן רס"ה כתב דמהא דכתוב בפרשתן ויחי ב' כ"ג וירא יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מכיר בן מנשה ילדו על ברכי יוסף, וכתב בתרגום יהונתן גזירינן ורבינן יוסף, ובפירוש התרגום כתב יכול להיות שדעתו כי מל אותם על ברכי הסנדק א"נ יש לומר שיוסף היה הסנדק, וזה הפירוש על ברכי יוסף, דמהפירוש הראשון של פרוש יהונתן משמע, שאין יכול להיות שניהם ביחד, דאל"כ מה היה ההכרח לומר דהויא על ברכים של אחר, אבל לפי פירוש השני אין הכרח.

אבא שיכול למול את בנו או להיות סנדק מה עדיף שיהיה מוהל או סנדק?

יש לחקור אבא שיודע למול ויש לו שתי אפשרות או להיות מוהל או סנדק מה עדיף האם מוהל או דילמא עדיף שיהא סנדק והמילה יקיים ע"י שליח.

הנה בשו"ת רב פעלים חלק ב' יור"ד סימן ל"ה נסתפק בשאלה הנ"ל מה עדיף מילה או סנדקאות.

ומסיק: כיון דחזינן דרוב הפוסקים סבירא להו דמהני שליחות במצות מילה, א"כ אם אבי הבן שיודע למול עושה למוהל אחר שליח ואומר לו בפירוש אתה תהיה שלוחי למול את בני, כיון דאבי הבן עושה כן בשביל שרוצה להיות סנדק למול את בנו בחיקו, שזו היא מצוה גדולה, ואי אפשר לו לעשות ב' מצוות אלו בפעם אחת, על כן יש לומר בודאי דאע"פ שהוא מחסר במצות המילה פרט זה דמצוה בו יותר מבשלוחו, ליכא חשש בזה, דאם לטעם שאמר גבי מצוה בו יותר מבשלוחו, שהוא משום להרבות שכרו הנה כאן יש לו שכר הרבה בעבור מצות הסנדקאות דיש לו עתה, משא"כ אם היה מל בידו, ואם משום טעם שאמר דמצוה בו יותר מבשלוחו דנראה כמתעצל, גם זה ליכא ככהאי גוונא דהא הוא מזרזו בעת המילה לאחוז בתינוק להגישו לפני המוהל למולו, ואין זה מתעצל במצות מילה.

ועוד טעם: כיון שהוא אוהז התינוק ומזמינו ומטהו לפני המוהל למולו, וגם כובש רגליו שלא יעבוט דעל ידי זה המוהל הוא יכול לעשות מצות המילה, נחשב שהאב העושה מעשה הסנדקאות עושה גם כן מצות המילה בידו ממש, דמצוינו סיוע כזה חשוב מעשה ממש, ע"י בגמ' מכות כ' ע"ב.

אבל בשו"ת משנה הלכות מהדורא תנינא חלק ג' סימן קס"ו כתב דבדודאי מצות מילה עדיפא כיון דהוא מצוה מן התורה וחוב, משא"כ סנדקאות.

האם יש איסור בברית מילה לאדם אחד שיהא גם הסנדק וגם המוהל?

בפרשתן ב' כ"ג וירא יוסף לאפרים בני שלשים גם בני מכיר בן מנשה ילדו על ברכי יוסף.

וכתב בתרגום יהונתן גזירינן ורבינן יוסף.

ובפירוש התרגום כתב יכול להיות שדעתו כי מל אותם על ברכי הסנדק א"נ יש לומר שיוסף היה הסנדק, וזה הפירוש על ברכי יוסף.

יש לחקור האם לסנדק מותר להיות המוהל, או דילמא אסור כיון דמוהל צריך לעמוד בעת הברכה וסנדק צריך לשבת.

הנה בפרי מגדים במשבצות זב"ה אור"ח סימן תקפ"ה ס"ק א' כתב דסנדק אינו יכול להיות מוהל, משום דצריך לעמוד בעת ברכת המילה כמבואר בטור יור"ד סימן רס"ה וסנדק בישיבה לכך אינו יכול לעשות שתיהם.

יש להעיר: על מה שכתב משום שצריך לעמוד בברכת המילה ולא כתב שצריך לעמוד במילה גופיה צ"ע וכבר הקשה כן הפרי מגדים אור"ח סימן ח' על הטור יור"ד סימן רס"ה שנקט דברכת מילה בעמידה ולא כתב עצם המילה, וכן בהגהות רע"א יור"ד סימן רס"ה כתב שצריך להיות בעמידה.

יש לתמוה: על העולם שלא נהגו כן, וחזינן לגדולי ישראל שהיו מתכבדים להיות מוהלים כשהיו הסנדקים.

ע"י בספר חוט המשולש ע"מ ר"ג: שמביא שהרע"א היה סנדק ומוהל ביחד ומדוע לא חששו להא דצריך לעמוד בעת ברכת המילה.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתבו הפוסקים דהא דברכת המצוות בעמידה, הני מילי במצוות שגוף המצוה בעמידה לכן הברכה נמי צריך להיות בעמידה, אבל במצוות שהמצוה גופה אפשר לעשותו בישיבה, א"כ לא עדיף הברכה שיצטרך לעשותו בעמידה ואפשר נמי לעשותו בישיבה, א"כ כאן דהמילה חייב להיות בישיבה שהרי א"א לו לעמוד א"כ הברכה נמי אין צריך להיות בעמידה, דהברכה נגדרת אחר המצוה, כן תירץ בשו"ת שיערי דעה יור"ד סימן קע"ד.

ב. אע"ג דאסור ליישב בעת המילה, זה דווקא כשיושב מצד עצמו הוא בזיון למצוה, משא"כ הכא כשיושב רק משום שרוצה לקיים גם מצוות סנדקאות שוב לא הוא בזיון מצוה, כן תירץ בשו"ת מהרש"ם ח"ט סימן ר"י.

ומביא שכן כתב יסוד זה בישועות יעקב אור"ח סימן ח' ס"ק ב' שהיכא שיושב משום הכרח מצוה לא הוא בזיון, וכן כתב בשו"ת מנחת אלעזר ח"א סימן מ"ח, וכן כתב בספר כורת הברית על הלכות מילה.

והנה בשו"ת מהר"ם שיק אור"ח סימן ס"ד, ע"י בשו"ת שאילת יעקב ח"ב סימן י"ז מביא ששמע הגאון מהר"א שפיטץ זצ"ל לא רצה ליקח סנדקאות ולהיות מוהל בפעם אחד,

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרב שמואל הורוויץ שליט"א בארא פארק

לרגל שמחת נשואי נכדו

החתן המופלג בתויר"ש כמר ישראל יצחק נ"ו

בן לבנו הרב מנשה יואל הורוויץ שליט"א חתן הרב דוד ווערנער שליט"א

עב"ג ת הרב שמעיהו מיללער שליט"א

וברכת מזל טוב לסבים

הרב ישראל יואל מיללער שליט"א ולהרה"ג ר' רפאל הלוי שארר שליט"א
יהא רעוא שבזכות זיכור רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרה"ג רבי עזריאל ברוך אהרונוביץ שליט"א

לברכת מזל טוב

לרגל השמחה במעונו של הגאון החסיד האמיתי ידיד ה' וידיד כל בית ישראל במעדניו יפאר מדי שבת בשבת

כל בני ישראל למושבתיים, כל רז לא אניס ליה דולה ומשקה במעדניו על כל פני תבל הגאון רבי אשר שורוף שליט"א

לרגל שמחת הולדת בנו שיחי

יזכה להכניסו בבריתו של א"א בעתו ובזמנו, ולהטעים מדובשה של תורה רבות בשנים דשנים ורעננים

השיר והשבח לחיי העולמים

מתוך שבח והודיה להשי"ת

על כל החסדים שעשה עמדי מעודי ועד היום

ובפרט עתה בלידת בני במז"ט

רציתי להזמין את כל ידידי ורעיי

לשמחת השלום וזכר שתתקיים א"ה

בשבת זו לסדר "וידגו לרב בקרב הארץ"

בביהמ"ד צאנו בבית שמש רחוב אהל יהושע

ובשמחתם א"ה אשוב לכם

Yolke Fejz rek

מדוע דווקא בברית מילה יש ענין לברך את התינוק שיהיה כאפרים ומנשה?
בפרשתן מ"ח כ' ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמור ישימך אלהים כאפרים ומנשה.

ובתרגום יונתן בפרשתן כתב ברי יברכון בית ישראל ית ינוקא ביומא דמהולתא.

ובפירוש יונתן הסביר מהיכן ההכרח דהפסוק מיירי ביום המילה: ומביא ששמע מהגאון מהר"ר זעליגמן שדיוקו מביום ההוא, משמע לן ביום דמהולתא שהוא יום מיוחד, וכותב דלעניות דעתי דדייק מלת "ישראל" דמיותר דהוה ליה למימר בך יברך אתם, ובודאי יהיה ישראל ולא נכרים, גם הוה ליה למימר כן יברכו ישראל, אלא דקאי אתינוק ביום מילה, א"כ אתי שפיר דאמרו בלשון יחיד, ומיושב נמי שאמרו ישראל, שרוצה לומר ביום המילה שאז נעשה ישראל בהכניסו לברית יברך וגו'.

וכן במושב זקנים לבעלי התוספות על פסוק הנ"ל: כתב וז"ל היכן מצינו מנהג זה שיברך כל איש את בנו כאפרים ומנשה, ומתוך שאנשי מזרח עושים כן כשמלים את בניהם, אומר לו יהי רצון שתהיה אח לשבעה וגם לשמונה, פירושו אפרים הוא שביעי, ומנשה הוא שמיני בקרבנות חנוכה המזבח.

וכן בברכי יוסף יו"ד סימן רס"ה ס"ק ה' כתב יש נוהגין לומר בסוף הברכה של אשר קידש ידך מבתן שאומרים בברית, אומרים וקיים בו מקרא שכתוב ישימך אלהים כאפרים ומנשה, וכן הוא בתרגום יונתן בן עוזיאל פרשת ויחי בפסוק ויברכם ביום ההוא וכו' ברי יברכון ית ינוקא ביומא דמהולתא למימר ישימך ה' כאפרים וכו'.

וכן כתב השל"ה חולין פרק נד מצוה ס"ק ל"ט איתא בתרגום יונתן פרשת ויחי בפסוק בראשית מ"ח כ' בך יברך ישראל לאמור וגו', יברכון בית ישראל ית ינוקא ביומא דמהולתא למימר וכו'.

יש להקשות: מדוע דווקא ביום המילה יש ענין לברך ברכה זו ולא בשאר ימים, כן מקשה בחתם סופר בפרשתן, וכן בתפארת יונתן, וכן בכתב סופר בפרשתן, וכן באמרי נעים.

איכא כמה תרוצים:

א. משום דביום המילה הוא סכנה מעין הרע, כמו שרצה לעשות בלעם, על כן יברכם ביום המילה שיהיו כאפרים ומנשה שאין עין הרע שולט בהם, כן כתב בתפארת יונתן בפרשתן.

ב. אחר שכבר גדל הבן אז אי אפשר לברכו להיות או כאפרים או כמנשה מאחר שלא הצליח בתורה אין בחירה על הרוב אלא להיות כמנשה שהיה עוסק בצרכי הבית, רק בשעת חינוך יש לברכו כן, והיינו ביומא דמהולתא אז התחלת החינוך שמכניסו תחת כנפי השכינה את יתברך בברכה זו, כן תירץ בכתב סופר בפרשתן.

ג. התורה הקדושה נתנה כח לכהן לברך את בני ישראל, אבל ביום ביום של הברית אז האב מבחינת כהן משום שהוא מקריב קרבן, משום זה מקבל האב כח של כהן, ויכול לברך בני ישראל, לפי זה אתי שפיר, כן תירץ החתם סופר בפרשתן.

ד. ע"פ מה שכתב בעוללות אפרים סימן תט"ו מובא בהגהות רבי אליעזר גוטמאכער שבת ק"ל ע"א דבומן שהילד בוכה מיסורי המילה עולים כל התפלות בלי שום מניעות והוא עת רצון לתפילות, וזה מה שאמר יעקב אבינו בך יברך ישראל ביום המילה יברך כל אחד מישראל את בנו שיהיו כאפרים וכמנשה, כי עת רצון היא שיחלו הברכות, כן תירץ זקני הגאון הצדיק רבי ישראל טוסיג זצ"ל בספרו בית ישראל פרשת ויחי.

ה. הנה עושים השמחה ביום המילה ולא ביום לידתו, ובעל כרחך הטעם דאין יום הולדת עיקר כלל, דהא טוב לו שלא נברא משנברא, והעיקר הוא כשנברא לקיים מצוה ה', והמצוה הראשונה שמקיימים בו היא המילה, על כן עושים אז השמחה, ולהורות כי עיקר התכלית בר ישראל היא רק ברוחניות, ולא ביום לידתו שהוא רק מבחינת הגשמיות, והנה הטעם שיעקב אבינו הקדים את אפרים למנשה, הוא משום זרעו יהיה מלא הגוים שיעמיד יהושע השמש ויתקדש שם שמים לעיני כל הגוים ויראו כי אין עוד מלבדו, אם כי מנשה נולד מקודם, אין זה עיקר הלידה הגשמית רק העיקר התגלות כבודו ית"ש, והיינו טעמא דאפרים לפני מנשה חד טעמא אית להו עם יום המילה, כן תירץ בספר חיים ושלום פרשת ויחי.

ו. לתוך עבוד אופן, דהרי הרמב"ם כתב דעיקר כוונת המילה הוא להחליש כח התאוה, והנה אפרים ומנשה אף שהיו בארץ מצריים מקום ערות הארץ לא למדו ממעשיהם, אדרבה נתעלו להיות כאחד מהשבטים, לכן מברכים ביום המילה שיחליש כח התאוה כאפרים וכמנשה שעמדו בקדושתם אפילו בארץ מצריים, כן תירץ הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"צ מחזיקי הדת.

ז. ע"פ מה דמובא באגרא דפרקא אות קמ"ו דבשעת ברית הוא מחילת עוונות, א"כ הוא ליה עת רצון לכן מברכים אז ברכה הנ"ל, כן תירץ הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בני ברק מח"ס גם אני אודך.

ח. הכוונה בני שמושאם אפרים ומנשה זרעם שהוכנסו לברית קודש על ברכי יוסף צדיקא שומר הברית ונמשך עליהם קדושה עליונה של שמירת ברית קודש בזכותו של יוסף הסנדק, כך יושפע על התינוק הנימול קדושה כמו מי שנימול על ברכי יוסף, וכן איתא בספרים הקדושים שהסנדק והמוהל משפיעים קדושה ושמירת הברית על הנימול, כן תירץ הגאון שלמה שטיינברג שליט"א בית שמש.

מדוע כשמברכים את הבנים מברכים

שיהיו כמו כאפרים וכמנשה ולא כשאר השבטים?

בפרשתן מ"ח כ' ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמור ישימך אלהים כאפרים ומנשה.

וברש"י הבא לברך את בניו, יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו ישימך אלהים כאפרים וכמנשה.

יש להקשות: מדוע כשמברכים את הבנים מברכים שיהיו כמו כאפרים וכמנשה ולא כשאר השבטים, וכי שבטי קה היו פחות חשובים מאפרים ומנשה מה היה מיוחד בהם, כך מקשה באגרא דכלה בפרשתן, וכן בשפת אמת.

איכא כמה תרוצים:

א. הנראה דהנה ידוע כל התורה כלולה בעשרת הדברות, ועשרת הדברות כלולים בדיבור האחרון הוא לא תחמוד וכו' וכל אשר לרעך שמות כ' י"ז והוא להתרצות בגזירותי ית' אשר מנע ממנו הטוב ההוא הניתן לחבירו, ולחשוב כי הוא ית' הוא לבדו היודע הטוב והנאות לכל אדם ולא יקנא את חבירו, וכבר ידעת שהקנאה מוציאה את האדם מן העולם, ובהקדם עוד זאת ידוע כי התאוה והכבוד מוציאים גם כן את האדם וכו' כמשארז"ל הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים וכו' אבות פ"ד כ"א והוא כאשר ישפיע הש"י טובה אל האדם, לא יבקש בזה תאוה וכבוד ויבא להתגאות על חבירו בזאת הטובה, רק אדרבא יכנע לפני בוראו ויחשוב כי הוא מצד החסד מבוראו עליו, והנה יעקב אבינו כאשר שם את אפרים לפני מנשה, ראה באפרים שלא נתגאה בטובה רק אדרבא וכו' וכנ"ל, וראה במנשה שלא נתקנא באפרים, על כן בירכם בך יברך ישראל ישימך אלקים כאפרים מבלי גאות, וכמנשה מבלי קנאה על טובת חבירו, כך תירץ באגרא דכלא בפרשתן.

ב. הנה כל השבטים גדלו והתחנכו על ברכי יעקב אבינו בארץ כנען וזכו עי"כ להיות שבטי יה, אך מנשה ואפרים לא זכו לכך, ולא עוד אלא שגדלו בארץ מצרים מקום הטומאה של ע"ז וגו"ע כדאי בחז"ל, ואעפ"כ זכו להגיע למדרגת השבטים, זהו הברכה שמברכים כל אדם מישראל שלא יהיה מושפע מסביבתו תהא אשר תהא כאפרים ומנשה בארץ מצרים, כן תירץ בחידושי הגר"ז הוספות פרשת ויחי.

ג. הנה בכל דור יש ירידת הדורות מהדור הקודם ברוחניות, וכשביא יעקב למצרים אומר ליוסף "עתה שני בניך הנולדים... בארץ מצרים עד באי אליך מצרימה לי הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי, והלא אפרים ומנשה היו כבר דור שלישי, ואיך משוה אותם יעקב לראובן ושמעון, אלא שיעקב מתכוון בזה, שהם באותה דרגה של השבטים, ולא היה אצלם ירידת הדורות, אם כן, זה הברכה שמברכים אנו את בנינו, שגם אצלם לא יתקיים המושג ירידת הדורות, "ישימך אלקים כאפרים וכמנשה", כן תירץ השפת אמת.

ד. ע"פ מה שאמר המהר"ם שיק בספר דמשק אליעזר להגאון מפאקס ז"ל בפ' מקץ אות י"ט לפרש את הפסוק הנ"ל דכל בר ישראל יוכל ללמוד דרך מוסר מיוסף הצדיק איך לגדל בניו, דהנה נסיון גדול ה' ליוסף הצדיק בגידול בניו, דהי' בידו לגדל בניו בחכמות מצרים ולעשות אותם שרים ופרתומים, כיון דהי' מלך ומי ה' מעבד בידו מלעשות אותם שרים גדולים, אעפ"כ ה' ממאס בכל זה ולא גידל אותם רק על ברכי התורה אצל אביו בגושו, ולא ה' ברצונו לגדלם על גבעת הצלחה שלא ילמדו מתועבת מצרים. כן ילמד כל אדם לגדל בניו רק בתורה ויראה ולא לעשות אותם אפיסקרסים כדי שיעלו לשררות. וזה שאמר יעקב אבינו ע"ה בך יברך ישראל, היינו בך יוסף יברך ישראל, ממך ילמדו וכן יעשו ישראל לגדל בניהם, כמו שאתה עשית עם בניך, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעוני אשר.

ובמשנה שכיר בפרשתן הביא דבר נפלא בשם ספר ליקוטי רמ"ל מהקדוש ר' משה ליב סאסעווער ז"ל, שפירש הקרא "ויברכם ביום ההוא לאמור", היינו שבירכם שיבואו למדת בטחון שלא יהיו לכם דאגת מחר, רק מה שביום ההוא לאמור מה שנוגע על זה היום זה ראוי לאמור, אבל לא מה שיהיה ביום מחר, וידוע מה שאין רוצין לגדל בניהם על ברכי התורה הוא מפאת קוצר בטחון שאומרים מה יהיה סופו, מהווית אבי ורבה לא יוכל לפרנס עצמו וכדומה מהטענות שוא ותפל ואילו היו באמונה האמיתית לא היו דוברין כן, על כן בירכם אבינו ע"ה שלא ידאגו על להבא ולא יתקורו אחר עתידות כלל, ואז בך יברך ישראל, וילמדו מיוסף שלא דאג כלל על עתידות של בניו והניח כל האומנות ולא למד אותם רק תורה, וכן ממנו ילמדו וכן יעשו.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **יצחק קליין** שליט"א בית שמש לרגל שמחת הולדת בתו במו"ט יהא רעוא שבוכות זיכוי רבבות יוכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **יצחק פרונקל** שליט"א בית שמש לברכת מזל טוב לרגל שמחת הולדת הבן לבעל המעוני אשר שליט"א יהא רעוא שבוכות זיכוי רבבות יוכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גר שרוצה לכבד את אביו הגוי בסנדקאות האם איסור בזה?

יש לחקור האם יש איסור לכבד גוי בסנדקאות ודבר זה שכיח בגר צדק שנתגייר ורוצה לכבד את אביו הגוי בסנדקאות האם אסור או דילמא כיון שהסנדק אינו עושה כלום ליכא איסור.

הנה בשו"ת דברי מלכאל ח"ד סימן פ"ו נשאל בזה האם מותר לכבד נכרי בסנדקאות, וכתב דבש"ע יו"ד סימן רס"ד מבואר שהסנדק צריך להיות ירא שמים, א"כ בודאי אינו נכון שיקח נכרי לסנדקאות, ועוד דמצינו שהסנדק נקרא בעל ברית, וכשאין האב בבית איתא בש"ע יו"ד סימן רס"ה שנהגו שהסנדק מברך ברכת להכניסו בביתו של אברהם אבינו, וכן לענין קריאת ספר תורה כתב המג"א אור"ח סימן רפ"ב שהסנדק קודם למוהל, וצריך להבינן מה מעלת הסנדק לעומת המוהל שעושה כל המצוה, ונראה דהנה איתא בגמ' מכות כ' ע"ב שהניקף אם הוא מסייע ומטה ראשו לוקה ג"כ על לאו דלא תקיפו וכן איתא בש"ע יו"ד סימן קפ"א ורש"י כתב שם שמזמין השערות להכיפן, ולפ"ז גם בנידון דידן הלא ההכרח שהסנדק יחזיק רגלי התינוק ויטה את הגיד לצד המוהל, א"כ הרי הוא מסייע לגוף מצות מילה וכאלו עשו שניהם, וכעין זה כתב בשו"ת חתם סופר אור"ח סימן קנ"ט שהסנדק עושה ב' פעולות מחזיק התינוק וגם נטפל למצות מילה, וכיון שלסנדק יש חלק בגוף המעשה המילה, והרי פסק הרמ"א יו"ד סימן רס"ד עכ"ם שכל שצריך לחזור ולהטיף דם ברית, ולכן אסור למוהל למול כשהסנדק עכ"ם, ויש לחוש לברכה לבטלה כיון שאין עושה המצוה כהוגן.

וכן בשו"ת שבט הלוי חלק ט' סימן ר"י נשאל גר צדק האם מותר לכבד את אביו הגוי בסנדקאות של בנו, פשוט מאד דאין ליתן סנדקאות לגוי ואין זה צריך לפנים, ויש להסביר לגוי בדרכי נועם שנמוסי ההלכה מעכבים בעדו גם במקרה כזה שהגוי עזר לבנו להתגייר.

ובשפע חיים ח"ב עמוד רס"א כתב מעשה נורא בענין זה וז"ל זקני הקדוש מרן הדברי חיים מצאנז זי"ע נשאל פעם במברק על אודות יהודי אחד שהיה מקורב לחצר המלכות ועמד עם השרים בקשר מסחר, שנולד לו בן והוא כיבד שר ממשלה קתולי בסנדקאות, וכשהסבירו לו כי לא יתכן למול את התינוק רק אם יכובד יהודי בסנדקאות, השיב הלה בעזות, כי אין זה מכבודו לבטל את הכיבוד משר המכובד למלך, ואם לא ירצו למול את בנו יכבד את השר בטקס הטבלת הילד לנצרות, כאמור נשלח מהרה מברק לזקני הק' מצאנז, והוא השיב מברק בקצרה להטביל ולא למול בסופו של דבר מיאן השר הנוצרי להשתתף בטקס הטבלת התינוק כי בעניו לא היה זה לכבודו להטביל סתם תינוק של עשיר, ורק להיות סנדק בברית מילה הסכים לפי כבודו, בראותו זאת התחרט אבי הבן, והסכים למולו כדת משה וישראל ע"י סנדק כשר.

האם מותר לכבד בחור בסנדקאות?

יש לחקור האם מותר לכבד בחור בסנדקאות או דילמא יש איסור בזה.

הנה בשו"ת רב פעלים חלק ד' סוד ישרים סימן י"א נשאל האם בחור מותר להיות סנדק.

וכתב דהדבר פשוט: שמותר להיות סנדק ואין מונעין אותו אם ירצה כי מה הפרש יש בין בחור לנשוי וכי כהן שאין לו אשה אינו ראוי להקריב, הרי רק בכהן גדול ביום הכיפור כתיב וכפר בעדו ובעד ביתו, וארז"ל ביתו זו אשתו.

מיהו אם הוא קטן שעדיין לא השלים י"ג יש טעם למנוע ולא מצד הדין אלא מצד חסידות וחבוב מצוה יען כי מצוה זו של סנדקאות הואיל ויקרה היא מאד ראוי לעשותה ע"י גדול בר מצוה אבל כל שהוא גדול אף בחור אין קפידה בזה ומ"מ אעפ"י שאין קפידה בזה עכ"ל לא נהגו העולם לעשות מצוה זו בבחור, מפני כי הדרך אם אבי הבן הוא עצמו אינו יושב סנדק אלא מכבד אחרים הנה הוא מכבד לאדם גדול ולא לבחור גם הבחור עצמו על הרוב מתבייש להיות סנדק לכן לא שכיח זה, אבל אם נזדמנה ורוצה הבחור להיות סנדק אין למנוע.

אבל בשו"ת שרגא המאיר חלק ו' סימן קס"ה ס"ק ה' תמה עליו: מהא דאיתא בזוהר פרשת נשא דף קמ"ה עמוד ב' כל כהן שאין לו בת זוג אסור בעבודה דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו, אמר ר' יצחק משום דלית שכינתא שריא במאן דלא אנסבי, א"כ מילה דהוויא כקרבן כמבואר ביו"ד רס"ה ס"ק י"א א"כ אינו פשוט שבחור להיות סנדק, לפי זה בודאי שגוי אינו יכול.

ובספר דברי שלום להרה"ק מוה"ר אברהם שלום מסטראפקוב זצ"ל מביא שם נכדו שהרה"ק בעל דברי יחזקאל שראה עדות שהילד הקדוש יוסף יו"ט הי"ד בנו של הדברי שלום קיבל סנדקאות כשהיה בן ז' שנים.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן
משיב כהלכה שינון ודיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משוער ומשנה ברורה

דיעת הפרשה

- א] יש לעיין. האם זקני תלמידי חכמים דעתם יותר גדולה או רק דעתם מיושבת, אבל אין להם יותר דעת- ואיך זה שייך לפרשתנו?
ב] חידה. מהיכן מוכח שיעקב אבינו לא התפלל לראות את יוסף, כל השנים שנעלם ממנו?
ג] חידה. מי הראשון שאמר יהא שמייה רבא מבורך לעלם?
ד] יש שכתב וזבולון. יל"ע אם מחזיק תורה זוכה שיהיה שפתותיו דובבות בקבר.

דיעת הלכות שבת

ה] חידה. איזה מעשה מותר לאדם לעשותו בשבת, אך אם יעשה את אותו מעשה בדיוק ביום חול, הוא יעשה איסור תורה. (רמז, ברוב מקרים המעשה נעשה בבית הכנסת). מהו מעשה זה?

ו] כיבוי דליקה בשבת, חידוד. אש אחזה בצדו האחד של ארון בבית משפ' כהן, הרב כהן לקח מגבת נקיה, הרטיב אותה ושם אותה בצדו האחר של הארון, כדי שהאש תכבה כאשר תגיע לשם. מקרה דומה קרה בבית משפ' ישראלי וגם הרב ישראלי לקח מגבת נקיה, הרטיב אותה ושם אותה בצדו האחר של הארון. לרב ישראלי מותר לעשות זאת והרב כהן צריך להחמיר ולא לעשות זאת, מדוע? (אותו סוג ארון, אותה דליקה - ללא כל חשש שהאש תתפשט, אותה מגבת, אותה רמת רטיבות במגבות, ללא חשש סחיטה).

ז] מחיקת אותיות, חידוד. במהלך קריאת התורה בשבת בקהילת 'חסד לאברהם' שם לב בעל הקורא שכתם של שעוה מכסה שתי אותיות מתיבה בת ארבע אותיות בספר התורה. מקרה דומה קרה באותה שבת בקהילת 'פחד יצחק' גם שם כסתה שעוה שתי אותיות מתיבה בת ארבע אותיות. בקהילת 'חסד לאברהם' צריך להוציא ספר תורה אחר ולגמור בו את הקריאה ואילו בקהילת 'פחד יצחק' אין להוציא ספר אחר ובעל הקורא יקרא את אותה תיבה בעל פה. מדוע? (אותה תיבה ואותן אותיות בשני המקרים).

ח] שאלה- הנחת מגבת על קדירה. הסיור של החמין בבית משפ' דויטש עמד על הפלטה של שבת. בגלל שבת העריכה הגב' דויטש, לפי ניסיונה, שהחמין מבושל כדי 90%. הגב' דויטש רוצה להניח על מכסה הסיור (מבלי שיגע כלל בדפנות הסיור) מגבת עבה. האם מותר לה לעשות זאת במקרים הבאים: א. כבר מונחת מגבת אחת על מכסה הסיור. ב. לא מונחת מגבת על מכסה הסיור. ג. הסיור לא מונח על הפלטה החשמלית אלא על השיש והוא עדיין רותח.

עניני התענית

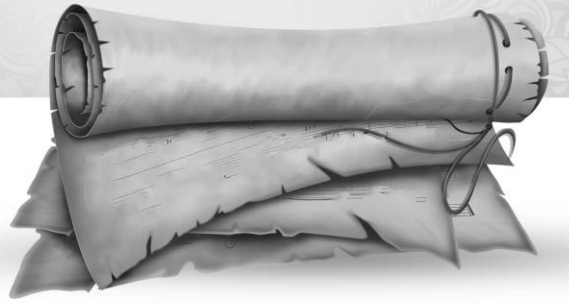
ט] יש לעיין. למה ד' צומות שחלים בשבת נדחה ליום א' הרי 'וקראת לשבת עונג' זה דברי קבלה, ו'צום הרביעי צום החמישי צום השביעי צום העשירי" ג"כ דברי קבלה שב ואל תעשה...דהיינו שב ואל תאכל בשבת א"כ למה נדחה?
י] חידה. איזה מצוה יש עניין מיוחד לעשותה ביום צום ומדוע?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו שאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, ייקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שיימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [נברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח שבט

מכתבים למערכת

האם מותר לאדם לקרוא לזקינו בשמו

מה שקרתם האם כיון שיש חיוב לנכד לכבד את זקינו האם יש איסור לנכד לקרוא לזקינו בשמו כמו דקימ"ל יור"ד סימן ר"מ ס"ק ב' שאסור להזכיר את אביו בשמו או דיילמא מותר להזכיר את זקינו בשמו דלגבי הך מילתא אינו חייב בכבוד זקנו.

הגאון המפורסם רבי שמשון קהת גראס שליט"א חבר הגב"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה ודישבת מיד, לשנת הפוסקים ביתור עילית, אוצר הפוסקים סוואק, קטן תורה פסגות ירושלים (כבוד)

נראה להעיר, בדהנהות רבי עקיבא איגר יורה דעה סימן ר"מ ס"ק כ"ד הביא בשם האליהו זוטא בסוף הספר בחשבונות ס"א שכתב דהיינו דוקא לענין אם יש לו לכבד לאביו, ולאביו אביו, אביו קודם, אבל בלא"ה חייב בכבוד אבי אביו בכל מלי כמו שחייב לאביו, ע"כ, ולפי דבריו יהא אסור לקרוא לזקנו בשמו, וע"ש עוד ביד אברהם שמביא בשם שו"ת רע"א סימן ל"ב דמביא בשם ספר לויית חן, דמחלק דמה דמשמע בכמה מקומות וברש"י מכות י"ב דאינו חייב בכבוד זקינו הוא דווקא לאחר מיתת אביו, אבל בחיי אביו חייב לכבד זקינו, כיון דאביו גופיה חייב, ובוה מתורץ כל המקומות, ע"כ פ"ב בחיי אביו בודאי לא יקראנו בשמו, ועוד נראה דבפני זקנו ודאי לא יקראנו בשמו כי זה זלזול גדול, וכל שכן אם אביו יושב שם לא יקראנו בשמו לחוד בלי תואר דאפילו לאיש זקן שאינו זקנו בפניו אין קורין בשמו בלי תואר משום דרך ארץ.

הרה"ג רבי עזריאל ברוך אהרנבאט שליט"א קרית חסידים בית שמש

מה שדנתם בלילין אתר שהבאתם בדבר רש"י ע"פ ה"פ דאלקי אביו יצחק דחייב אדם בכבודו אביו יותר מזקנו, האם יש איסור לקרוא לזקינו בשמו כמו שאסור להזכיר אביו בשמו וכ' דבגלל שהוא מטעם מורא ולא מטעם כיבוד אפי' שחייבם בכבוד זקנו ה"מ כבוד אבל מורא לא נמצא דחייב כמורא של זקינו, יש להעיר דבש"ת וישב ששה ח"ב סי' ב'ו' להרבה וזאתו ג"כ נטה לחלק בן נזיקת שהמורא טעם חייב משום דג' שותפין באדם נהו וכוון שאביו הביא לעולם חייב כמורא ולא שייך לומר ק"ו לזקינו שלא הביאו לעולם אבל כיבוד הוא דרך ארץ שייך ק"ו לזקינו וכו' ובוה נתחזקו יותר דברי הרה"ק משינאווע ז"ע שאמר למנח"א ח"ג סימן ל"ג שבוד אבי זקינו הוא קודם כיבוד זקינו דבדי שייך יותר ענין כיבוד וענין מורא לא שייך בשניהם, לכן יקדים לכבוד אבי זקינו וז"ל דלינא.

הגאון דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היתכ התלמוד ת"א

נראה להעיר, מהא דבכמה מקומות קוראים שם לתינוק על שם אביהם שעודו בחיים, ואח"כ קוראים לתינוק בשמו, חזינן שאין איסור לקרוא את זקנו בשמו.

הרה"ג רבי משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

נראה להעיר שטעם שכתב בשו"ת מהרי"ט ווייל סימן נ"ט וביד שאול סימן ר"מ והג"רש קולור בשו"ת טוב טעם ודעת מהר"ק ח"א סימן ר"מ ובש"י חמד ערך כבוד אב מערכת כי כלל קריא לכתבו דהטעם דחייב אדם בכבוד זקינו, דנכלל בכיבוד אב דכבוד הוא לאב שבנו מכבד את אביו, ובפרט להטעם דהב"ח ר"ס סימן ר"מ דטעם כבוד אב דג' שותפין באדם אביו ואמו והקב"ה, א"כ גם זקנו חשיב שותף ביצירתו ויש לכבדו כאב, ובשו"ת שתי הלחם סימן מט' כתב שם יאמר לו זקנו דבר אחד ששאל לו אביו, כבוד זקנו קודם, מאחר שהוא ואביו חייבין בכבודו, וכ"מ בספר לויית חן שהנכד חייב בכבוד זקנו שאתה ואביו חייבין בכבודו, ונוסף לכך לטעם ששו"ת במשום בני נשים הרי הם כבנים כתב הב"ח שזה הוא חובב דאורייתא וכ"ד החרימים, לעומת דעת שו"ת בית שמש ח"ג סימן י"ג ושו"ת מהרש"ג ח"ב סימן ר"ט שהחייב לכבד זקנו הוא רק מדרבנן, א"כ לפי כל הטעמים הללו שחייב אדם בכבוד זקנו בודאי שאסור לקרוא לזקנו בשמו דהו"ו נכלל בכבוד זקנו.

הבה"ח יששכר מאיר שמואל הכהן רייכמן נ"ו ישיבת ליובאוויטש בית שמש

מה שכתבתם דמותר להזכיר שמו של אבא, כיון דהאיסור שלא להזכיר את שמו של האבא הוא מדין מורא, ובסבא לא מצאנו שיש חיוב מורא, נראה להעיר משו"ת יעב"ח ח"ב סימן קכ"ט שפסק שאין דין מורא בסביו.

מה שהקשטם מדוע אין מדליקין נר חנוכה בצד ימין הרי קימ"ל שיש ענין לעשות מצוה בצד ימין, מה שהקשטם מדוע אין מדליקין נר חנוכה בצד ימין הרי קימ"ל שיש ענין לעשות מצוה בצד ימין, ותורתם בחמשה אופנים.

הרה"ג יחזקאל ארייזנשטיין שליט"א

נראה להעיר, דזקני הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל בספרו הליכות אבן ישראל על חנוכה פרק מ"א מביא בשם אחיו הגאון רבי שלמה זצ"ל דמוזוה מניחים בצד הימין לצד שכנסיים לבית, אבל נר חנוכה דמראה על תורה מניחים בצד שמאל משום היציאה מהבית להראות שתורה זה לא רק בשגל האדם הוא אלא צריכים להוציא אותם החוצה, אלא דזקני הקשה על זה, א"כ מדוע קימ"ל דמי שאין לו מוזה בצד ימין ידליק בצד ימין, היה לפי הטעם הנ"ל גם באופן הנ"ל יצטרך להדליק בשמאל, ותירץ דמתי יש חיוב לאדם להרביץ תורה לאחרים הוא באופן שהוא כבר מתוקן שיש לו מוזה ושמירה, אבל אם אין חיוב ואינו מותקן שלא ילך להאיר תורה.

מדוע היונים טמאו את השמן ולא שפכו את השמן

מה שהקשטם מדוע היונים טמאו את השמן ולא שפכו את השמן, ותוצאתם באופן נפלא.

הרה"ג יוסף קרביץ שליט"א מודיעין עילית

נראה לתרץ, שכל מלכות יון עם ישראל היתה שחוקי התורה צריך להיות כמו שאר העמים שעושים חוקים ע"פ המובן ובשכל, אבל שהתורה מעל שכל האנושי ועושים מצוות כמו להביא תעמי המצוה אלא שכן הקב"ה ציוה, בזה היונים נלחמו מעל שהארץ בזה השפתי חיים א"כ קדושה וטומאה לא שייך שהיונים יבינו זאת כי זה דבר רוחני, ולכן דווקא טמאו את השמן כי מבחינתם השמן נשאר אותו שמן, א"כ הוא ראוי להדלקה, ולכן דווקא טמאו אותו.

האם יש חיוב לנכד לומר קדיש על זקינו

מה שדנתם בשם הפוסקים האם יש חיוב לנכד לומר קדיש על סבא שלו.

הרה"ג זלמן לייב הברשטאט שליט"א

כולל מבצר התורה צאנו ירושלים נכדו של כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א בן לבנו ידדינו רב קהילת צאנז סבירה נראה להעיר, דזקני מרן הדברי יציב זצוק"ל כשהיה לו יארציט הקפיד לשלוח את נכדו שיגושו לתפילה, וכן נהוג סב"ק מרן האדמו"ר שליט"א ביארציט לשלוח הרבה פעמים את נכדיו.

הרה"ג רבי מתיחיהו ישראל הורוויץ שליט"א לייקווה מחבר ספר "אוצרות הים" על מסכת ברכות

נראה לצייין דהכנסת הגדולה יור"ד סימן ת"ג כתב דיש לנכד לומר קדיש על זקנו, ודלא כשיטת המהרי"ק, ולכאורה יש לבאר שיטת הכנה"ג אפילו על הצד דליכא חיוב על נכד לכבד זקינו. דמהרי"ק סבר דהחיוב לומר קדיש על המת הוא משום כיבוד, וקסבר דליכא חיוב לכבד זקנו. אמנם בשו"ת בנימין זאב סימן ר"ב דאמירת קדיש אינו תפילה שיתפלל הבן על אביו לפני ה' שיעלוהו משאול מטה, אלא זכות ומצוה הוא לאב כשאחד מיוצאי חלציו יקדיש ה' הגדול הנכבד והגורא לעיני כל העדה, ובסיבתו יהיה ה' אחד ושמו אחד לפני הקהל שיענו אחריו אמון גדול שמה רבא וזו היא כפרה גדולה לנפש האב כיון שצנעם מעצמו ובשר מבשרו הוא גורם היות ה' הגדול והנורא מתקדש שמו ברבים, וזה אצלי טעם קדיש לבן, לפי זה יש ענין גם באמירת קדיש שיאמר הנכד כי גם הוא מיוצאי חלציו של הסבא ובהקדישו שם שמים ברבים עושה תועלת ונחת רוח לנשמתו.

הרה"ג יעקב ישראל מיוזנר שליט"א לונדון

נראה לצייין המטה אפרים בביר קדיש יתום ס"ו שכתב וז"ל מי שמת ואין לו בן אבא או בן אמה יש לו לומר קדיש על אביו זקנו אם אין שם אבא אחר וגו', ואם רוצה לומר אחר זקניו אבי אמו או זקניתו והאב בחיים והוא מוחה בידו ואמו בחיים והיא מוחה בידו אינו רשאי לעבור על רצונה, אך יש לו לפיטה שתתירצא כי ראוי לה משום כבוד אביו ואמה, ואם מת אביו או אמו ושוב מת אביו או אביו אמו ורוצה לומר קדיש ואמו מוחה א"צ לשמוע לה בזה וגו', ע"ש באריכות.

הרה"ג רבי יצחק יעקב גוטליב שליט"א ביתר מח"ס "עקבות יצחק"

מה שדנתם בדין זקנו לענין כבוד וקדיש, נראה לצייין דבגמ' יבמות ע"ב ע"ב נחלקו הראשונים והאחרונים האם יש מח' בן אביו רבא לגבי "בני בנות" אי הוו כבנים. ורצוין "דבמדרש רבה" בפרשת ויגש פרשה צ"ד איתא להדיא "דבני בנות אינן כבנים" ולהנ"ל ל"ל דבבת הבן לא שייך כ"כ ענין הכבוד והקדיש.

האם יש חיוב לנכד לכבד את זקינו

מה שהבאתם מהב"ח יור"ד סימן ר"מ דדברי המהרי"ק שיש מיד שכתב שאין אדם חייב בכבוד זקינו, הוא נגד מדרש הפורש שהביא רש"י בפרשת ויגש דחייב בכבוד אביו יותר מבכבוד זקינו.

הרה"ג נפתלי סטלר שליט"א מאנסי

נראה לתרץ דעת המהרי"ק ל"ל דלמד המהרי"ק דגם המדרש אין כוונתו לחיוב כיבוד גמור עפ"י הלכה, אלא לענין ודרך ארץ בעלמא. והרי אין למדין הלכה מדברי אגדה ירושלים פאה ב' ד' אבות דר' נתן כה' ב' ובכלתך בדרך זו יתורץ נמי מה שהבאת מספר גופי הלכות פ"ק ב' כללי אות ב' א"ת ע"כ להקשות על הכסף משנה ממ"ה שכתב דבן בנו נעשה גואל הדם כיון שיש חייב בכבוד זקינו, מדברי המדרש האמורים דחייב בכבוד זקינו. ולהנ"ל לק"מ דאכן אין כוונת המדרש לחיוב גמור. עוד בו שלשיה לתרץ עפ"י האמור דברי רש"י דלאכורה טתראי ניהוה, ובמכות ז' א' ב' כתב דבן בנו נעשה גואל הדם כיון דאינו חייב בכבודו, והכה הביא מהמדרש דחייב, והאירכו למעניתם האחרונים בזה ראה ד' שאול יור"ד סימן ר"מ מהר"ם שיק, תרי"ג מצות, מצוה ל"ג שאלת יעקב, ח"א סי' ע"ט ובענין אשר פרשת ויש, תשסי' הארכת בבקאת נפלאה בזה ולהנ"ל לק"מ דבמכות כוונת רש"י דאין חיוב גמור של כיבוד ולכן נעשה גואל הדם, וכוונת המדרש שהביא רש"י בפרשת ויגש הוא לענין ודרך ארץ בעלמא, ואין למדין הלכה ממנו.

האם מי שגר לבדו במקום שאין יהודים האם אין חיוב של פרסומי ניסא של חנוכה

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים האם מי שדר בין הגוים האם יש לו חיוב לעשות פרסומי ניסא או דיילמא אין חיוב.

הגאון ישראל שורף שליט"א

רב קהילת צאנז ביתר, דומ"ץ שכונת גוש שמונים, מרכז ההוראה, שערי הוראה, ומא"ש ישיבת כתר התורה נראה להעיר מדמש"כ בספר טעמא קראא לנה"ח לכתוב"א בחוצה מחתים שנת שש"ו ראה"ה מדרש תהלים פמ"ד וז"ל למען תספר באזני בני ליתן שבח למקום שבניו מספרים כבודו בין הגוים וכן הוא אומר שירו לה' שיר חדש ספרו בגוים כבודו בכל העמים ונפלאותיו וכו' כבודו של הקב"ה שמספרים כבודו בין הגוים, משמע מדברי המדרש שדין פרסומי ניסא בין הגוים.

אדם שנוב ואין לו לשלם את הכפל האם מוכרים אותו לעבד

מה שהקשטם בשם אחרונים על הא דאיתא במדרש שיהודה אמר לו וזה יש לו לשלם, ולא אמר יש לו להחזיר, משמע דהנידון היה על הכפל, דהרי הגביע היה בעין, דיש להקשות א"כ איך אמר דלכן אין צריך למכור אותו לעבד בגלל שיש לו, הרי על כפל אינו נמכר כלל כמו דמבואר בגמ' קדושין י"ח בגנתבו ולא בכפלו, א"כ היה צריך לומר דעל כפל אינו נמכר כלל.

הרה"ג דוד בנימין זוסמן שליט"א כולל בעלזא ירושלים

נראה לתרץ דיוסף ביקש שישלמו משום שגנבו את הגביע ונפתח השויו בדרך, לכן רצה שימכר לעבד.

גלין זה נודב ע"י ידידיו
שר החסד והמעש
הרב **יעקב גרוסמן** שליט"א ירושלים
לברכת מול טוב
לרגל שמחת השרויה בשמחת הולדת הבן
יהא רעוא שבוכות זיכו רבבות יזכה לרווח נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גלין זה נודב ע"י ידידיו ש"ב הנגיד הנכבד
הרב **אברהם רייך** שליט"א לייקווה
לברכת מול טוב
לרגל השמחה השרויה במעוה שמחת הולדת הבן במול טוב
הגאון רבי בן ציון **רייך** שליט"א נאמן ביד ימינו של האדמו"ר בית צאנז
יהא רעוא שבוכות זיכו רבבות יזכה לרווח נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גלין זה נודב ע"י ידידיו
ש"ב הרב **מרדכי אירואעל** שליט"א בארא פארק
לענין אביו
הרב **עמרם אירואעל** ז"ל
בן מוה"ר הרב חיים **יעקב קאפל** ז"ל ה"ד
נלב"ע ש"ס ט"ו טבת תשל"ה לפ"ק
ת.נ.צ.ב.ה.

גלין זה נודב ע"י ידידיו
הרה"ג **יקותיאל יהודה שורף** שליט"א
מחשבו אברכים ככולל מבצר התורה ירושלים
לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט
וברכת מול טוב לזכר לאביו ידידיו הגאון רבי **ירמיהו** שליט"א
יהא רעוא שבוכות זיכו רבבות יזכה לרווח נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גלין זה נודב
לעילוי נשמת
הרב החסיד **צבי בן הרב יעקב שטמ"ו** ז"ל
מזקני וחשובי חסידיו צאנז
נלב"ע ש"ס ט"ו טבת תשס"ט ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י בני המשפחה

גלין זה נודב ע"י ידידיו
א"ח הגאון רבי **שלמה שורף** שליט"א
רב בית המדרש אבלי עוסק ר"ם בישיבת בעלזא ירושלים
לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט
וברכת מול טוב לאביו
הגאון המפורסם רבי **חיים יעקב מנחם שורף** שליט"א
ולתמוני הגאון המפורסם רבי **אברהם שמואל בנימין** סופר שליט"א
יהא רעוא שבוכות זיכו רבבות יזכה לרווח נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

0527643021@gmail.com 0527643021

053-3166560 לתרומות לזיכוי רבבות ברחבי תבל ניתן להתקשר: